

Tükröződések

Beszélgetés Kalocsai Enikő képzőművésszel

NAGY CSILLA

Visszapillantó címmel idén februárban nyílt meg Kalocsai Enikő kiállítása az Erdős Renée Házban, Budapesten. Ezt követően a budaörsi Bleyer Jakab Helytörténeti Múzeumban állította ki újabb festményeit Útközben címmel. A két kiállítással egy időben a salgótarjáni Gagarin Galériában akvarelljeit, rajzait és fotóit mutatták be, szeptemberben pedig a salgótarjáni Dornyay Béla Múzeumban lesz önálló tárlata. A képzőművésszel alkotói stratégiákról, színekről, tükröződő felületekről beszélgettünk.

–A budapesti kiállítás címe többféleképpen értelmezhető: utalhat az egyik kedvelt témára, a visszapillantó tükrök, tükröződő felületek adta látásmódra, de értelmezhetjük visszatekintésként is, egyfajta összegzésként.

– Valóban, a Visszapillantó című kiállítás régi és új anyagot egyaránt tartalmazott: úgy rendeztem el a képeket, hogy megrajzoljam az ívet az egyes alkotói korszakok között. Mert úgy gondolom, bár el lehet különíteni témacsoportokat, kifejezőmódokat, valójában egymásra épül, egy gondolatkörben mozog minden, amit eddig csináltam. Mindig is érdekelt, hogyan lehet a fényt és a felületi tükröződéseket megfogni, megjeleníteni a festészetben vagy más hordozók segítségével. Alkotómunkámban mindig nagy teret kapott a természet, a természeti jelenségek megfigyelése. Szeretek kísérletezni tükröződésekkel, különféle terekben, környezetekben

egymásra vetülő fényekkel, árnyékokkal. Geometrikus absztrakt munkáim és monokróm jellegű képeim is ezt a témafelvetést járják körül, csak más festői eszközökkel.

Ezen a kiállításon mindez összeért. A tükröződések esetében – legyen szó víztükrőről, napszemüvegről, üvegről vagy visszapiillantó tükrőről, ami a legutóbbi képek témája – a tükörkép voltaképp geometrikus képpé alakul. Úgy érzem, ezekben a tükrös alkotásokban tudtam összegezni magamban a két alkotói irányt, ami mindig is párhuzamosan futott: megőrizni a monokromitást, a felhőképek sajátosságát úgy, hogy emellett megjelenik egy konstruktív szerkezet. Azért fontos ez számomra, mert miközben a képekben valamit rendszerezek, aközben magamban is helyre teszek dolgokat.

– *Mégis, a képeiden elrejtetted az embert: teljes alakokat nem, csak tükörképeket vagy tükröződő felületeket magukon hordó figurákat, testrészeket ábrázolsz.*

– Nem az ember ábrázolása, hanem a tulajdonságai érdekelnek, hogy hogyan gondolkodik, milyen a környezetéhez való viszonya, hogy mit lát. Ezért volt az egyik kiállításom címe *Te mit látsz?* A napszemüveges képek épp ezt a játékot mutatják, azt festem meg, hogy épp mi van előtted; mi az, ami meghatározza a világlépedet; hogyan rendeződnek el körülötted a formák. Mindig is a részletek érdekelték, a monokróm képeimnél is „fénytérseletekkel” foglalkoztam. Én csak egy kis pont vagyok, keveset látok a világból, de azt, amit megfigyelek, szeretem a képeimben feldolgozni.

Bennünket rengeteg információ ér. Ezeket a hatásokat értelmezem, összegzem, valahogyan képpé sűríttem. A tükrök, a tükröződő felületek segítenek abban, hogy hogyan mutassam ezt meg összefüggésében, hogyan rögzíthetek egyszerre több nézőpontot, látószöveget. Visszapiillantó tükrös festményeimnél is egy jelenetet, egy adott pillanatot vizsgálok több nézőpontból. A tükör keretet ad, összefoglal, esetleg torzít, egyedi nézeteket mutat, a nagy egészből egy-egy szeletet ragad ki, lehetőséget nyújtva a tér különböző viszonylatainak megjelenítéséhez.

A napszemüveges képek esetében nem a portréábrázolást tartottam fontosnak, hanem az ég, a víz, a föld visszatükröződése érdekelt, vagy ami abban a pillanatban látható a szemüveg tükröződő felületén, és hogy az milyen kontextusban jelenik meg az adott pillanatban, így kimerevítve.

– *Milyen módszerrel alkotasz? Készítesz vázlatokat?*

– Mostanában igen: körülbelül egy éve szénvázlatokat készítek, a festménnyel azonos méretben, hogy lássam, hogyan fog elrendeződni a kép. Nem mindegy, milyen a formája a képnek, mekkora, hiszen minden méret, képkivágás másként működik. Színvázlatokat viszont ritkán festek: a színeket nagyjából látom magamban, el tudom képzelni, majd miután elkezdem a munkát, a vásznon alakulnak. Nagyon sokat fotózom, gyakran

egy-egy képkivágást is fényképen rögzíték, és sokszor a festmények alapja is ez. A *Víztükör*-sorozathoz is sok fotót készítettem, de itt rögtön az akvarellhez nyúltam, nem csináltam vázlatot. Az első ilyen képet még kísérletnek tartottam, de miután elkészült, éreztem, hogy valahogyan elkezd működni. A harmadik képnél pedig már úgy gondoltam, meg tudtam fogni a víz tükröződésének a lényegét. Előfordul, hogy egy-egy téma feldolgozásánál többféle anyaggal dolgozom. Terveim között szerepel a víztükör megjelenítése nagyméretű olajképen.

– *A konstruktív elrendezés, a hideg, visszafogott színek ellenére nagyon erős nőiességet érzek a munkáidban.*

– Nem gondolkodtam még ezen. Bár igaz, hogy soha nem voltam az a fajta geometrikus művész, aki vonalzóval szerkeszti képeit. Nem valamilyen szigorú, matematikai elv alapján építek. Az én esetemben egy másfajta, organikus rendről van szó. Határozott, erőteljes formák vonzanak, de a színek, a finom színátmenetek, helyenként elmosódó határvonalak jellemzőek rám, talán ez kölcsönöz valamiféle lágy-ságot a képeimnek. Szeretek minden részletet átgondolni, pontosan kidolgozni. Szabó Noémi szobrászművész nagyon jó barátóm, voltak közös projektjeink is, és a véleményére is kíváncsi vagyok egy-egy munkám kapcsán.

Témáim személyes, megélt élményekhez fűződnek. A visszapillantós, utazós képek is így születtek. Egy időben sokat utaztam – jelenleg is gyakran úton vagyok –, autót vezetek, és ebből próbálok valamit megragadni, a mozgásból, a távolságból, az időből, abból, amit az utazás maga jelent. És ez a személyesség azt is jelenti, hogy ami foglalkoztat, az szinte kizárólagosan jelen van témaként: újra- és újraalkotom, kísérletezek vele, kipróbálok más kontextusban. Értelmezem ezzel a világot és magamat is. Hiszen magunkat is úgy építjük fel, hogy tükörképeket kapunk, értelmezünk, hasznosítunk. Újra meg újra.

